

FILATELIST št. 20

Glasilo Filatelističnega društva Idrija

junij 2007

FILATELIST št.1

GLASILO FILATELISTIČNEGA DRUŠTVA IDRİJA
FEBRUAR 1988

Dr.ALEŠ BEBLER 1907-1981

FILATELIST št.5

GLASILO FILATELISTIČNEGA DRUŠTVA IDRİJA

500 let
IDRIJE
1490 x 1990

FD.IDRIJA ŠT. 7

FILATELIST št.10

Glasilo Filatelističnega društva Idrija

24. avgust 1996

Idrijska čipka
Idrija Lace
SLOVENIJA
POSTA 50
1996

FILATELIST št.15

Glasilo Filatelističnega društva Idrija

25. avgust 2001

Idrija

VSEBINA

OKROGLA ŠTEVILKA NAŠEGA GLASILA	- Niko Jereb	3
KAJ SMO POČELI V LETU 2006	- Niko Jereb	5
NAŠE DRUŠTVO ZNOVA NAJBOLJŠE V DRŽAVI	- Niko Jereb	11
PREDLAGANI SMO ZA MEDNARODNO PRIZNANJE	- Niko Jereb	12
RUDARSKI PRAZNIK OBČINE IDRİJA	- Niko Jereb	15
JUBILEJNI ČIPKARSKI FESTIVAL	- Niko Jereb	17
850 LET CERKVE MARIJE NA SKALCI V SPODNJI IDRİJI	- Janez Kavčič	19
FILATELISTIČNA OBELEŽJA FD IDRİJA	- Ljubo Ukmar	22
DEJAVNOST SPODNJEIDRIJSKEGA KROŽKA	- Janez Kavčič	25
POLSTOLETNI SPOMIN	- Janez Kavčič	27
ZAPISANO OSTANE	- Niko Jereb	28
ČLANSKA IZKAZNICA FD IDRİJA	- Ljubo Ukmar	31
V SPOMIN - AVGUST BEDENK	- Janez Kavčič	32
V SPOMIN - IVANA HLADNIK	- Niko Jereb	35
V SPOMIN - MILAN GOVEKAR	- Niko Jereb	36
V SPOMIN - VALTER RATNER	- Niko Jereb	37
FILATELISTIČNE KARIKATURE	- S. Bajc in N. Jereb	38
V LETU 2006 SO NAM POMAGALI		40

FILATELIST je glasilo Filatelističnega društva Idrija, p. p. 45, 5280 Idrija.

Izhaja vsaj enkrat letno v nakladi 100 izvodov.

Odgovorni urednik: Niko Jereb.

Teh. urednik: Ljubo Ukmar.

Lektor: Janez Kavčič.

Številko uredili: Niko Jereb, Janez Kavčič, Ljubo Ukmar.

OKROGLA ŠTEVILKA NAŠEGA GLASILA

Filatelist, glasilo našega društva, je dočakal okroglo, dvajseto številko. Prva je izšla v začetku februarja 1988. V uvodnem članku Ob izidu je predsednik društva Niko Jereb med drugim zapisal: «Nekaj let je že stara ideja, da bi imelo Filatelistično društvo Idrija svoje glasilo. Danes je med nami. Poimenovali smo ga Filatelist. Izhajal naj bi občasno in obveščal bralce o načrtih, problemih in delu društva. V njem bodo našli mesto tudi strokovni članki. Skratka, njegov namen je obveščati in podučevati ter širiti zanimanje za zbiranje znamk, ki ni samo lepo razvedrilo, temveč skriva celo bogastvo poučnih prvin in je zelo primerno za mladino, ki jo na prijeten način izobražuje ter vzgaja občutek za red in estetiko.» Članek je zaključil: »Filatelistu, sicer skromnemu ob svojem rojstvu pa želimo, da bo ob naši aktivnosti in podpori vseh dolgo vrsto let opravljal svoje poslanstvo.«

Prve številke so bile res bolj skromne, tako po svojem izgledu kot po vsebini. Bile so fotokopirane, papir bolj slab in z maloštevilnimi slikovnimi prilogami. S prihodom računalnikov in novih tehnologij v domove članov društva se je kvaliteta glasila zboljšala, popestrile so ga barvne priloge in kar je najvažnejše, s širjenjem društvenih dejavnosti se je bogatila tudi vsebina glasila. Prva številka je imela osem strani. Peta prav toliko, je pa za takrat imela gosposki videz. Bila je na finem papirju, natisnil jo je Tiskatelje. Razlog je bil praznik, izid »naših prvih znamk« ob 500-letnici idrijskega rudnika in mesta. Naslednje številke so se vsebinsko debelile. Deseta, izdana 24. avgusta 1996, je imela že 24 strani. Ovitek je bil prvič večbarven. V naslednjih so bile že vse naslovnice in ilustracije ter fotografije tiskane na barvnih tiskalnikih. Po petnajsti številki obseg ni več padel pod 30 strani. Skupaj smo v devetnajstih številkah napisali in izdali kar 436 strani. Kot zajetna vezana knjiga (17 števil) je Filatelist tekmoval na državni razstavi Lokafila 2004 in prejel v kategoriji filatelistična literatura srebrno medaljo.

Za razmnoževanje je sprva skrbel Miran Jurjavčič, ki je bil tudi urednik. S prehodom na računalniške tiskalnike pa sta za tisk skrbela Franci Jereb in Andrej Jereb, kasneje pa Ljubo Ukmar. Prve barvne številke so bile »sprintane« na Francitovi »računalniški mašineriji«. Uredniški odbor se je malo spreminjal. Najdlje so v njem Silvester Bajc, Franci Jereb, Niko Jereb, Janez Kavčič, Vojko Rejc in Ljubo Ukmar. Sedaj skrbi za tiskanje glasila Ljubo Ukmar, ki je tehnični urednik, jezik naših člankov nadzira natančno oko lektorja Janeza Kavčiča, odgovorni urednik je Niko Jereb. Ekipo pa dopolnjujeta še Silvester Bajc, Franci Jereb in Vojko Rejc. V devetnajstih številkah glasila Filatelist so največ prispevkov objavili Niko Jereb (49), Janez Kavčič

(39), Ljubo Ukmar (10), Stanko Majnik (8), Silvester Bajc (8), Mirjam Gnezda (4), Ivana Leskovec (3), Franci Vidmar (2) in Miran Vončina (2), ostali pa po enega. Silvester Bajc je prispeval za objavo tudi 18 karikatur! Skupaj je s svojimi prispevki sodelovalo 20 avtorjev.

Člani prebirajo novo številko Filatelista

Filatelist je najprej izhajal v avgustu ob začetku čipkarskega festivala. Izkazalo se je, da je najprimernejši čas izida datum rednih letnih občnih zborov društva. Tega se držimo od vključno 16-te številke dalje. Tako vsak udeleženec zbora prejme aktualno številko Filatelista. Vsakič znova so člani društva vabljeni k sodelovanju. Odziv je bolj medel. Od prej omenjenih avtorjev jih je le polovica članov društva. Seveda se za glasilo ni bati. Izhajalo bo, dokler bodo zvesti pisci imeli kaj poročati!

Niko Jereb

KAJ SMO POČELI V LETU 2006?

Smo svobodni sužnji četrte dimenzije in neustavljivi čas se je nam izmuznil. Redni letni občni zbor našega filatelističnega društva je tako pristal pred vrati poletja. Načrtovan je za nedeljo, 3. junija 2007. Običajno smo »sejali« koncem februarja. Zakaj sklic zamuja je več razlogov. Med njimi tudi organiziranje promocije dveh priložnostnih poštних znamk koncem januarja in koncem marca letos, priprava dveh filatelističnih razstav, priprava razstave mineralov v okviru promocije aragonita ter priprava in izdaja dveh maksimum kart. Delo z maksimum karto, posvečeno aragonitu, se je dejansko začelo z iskanjem motivov in fotografiranjem v Ravenski jami! Dodajmo še to, da je vse omenjene akcije opravila številčno zelo skromna ekipa društva, ki ima na skrbi tudi priprave na letni občni zbor in vse kar spada zraven. Tudi priprava člankov za glasilo Filatelist, njegovo urejanje in tiskanje. Tega naj bi vsi člani prejeli na rednem letnem zboru. V pripravi pa so tudi članske izkaznice, o katerih je že večkrat tekel pogovor. Tudi te bodo podeljene na napovedanem junijskem zboru.

Lanski redni letni občni zbor FD Idrija je bil v nedeljo, 26. februarja 2006 v veliki sejni dvorani občine Idrija. Zasedanje je vodil predsednik druš-

tva Niko Jereb, ki že več kot dvajset let opravlja tudi funkcijo tajnika. Ob zaključku zбора je predsednik napovedal svoj odstop s predsedniške funkcije in funkcije tajnika. Razprave o tem ni bilo. Tudi noben sklep ni bil sprejet. Očitno je zbor to vzel le na znanje. Za dolgoletno delo v društvu se je predsedniku zahvalil samo gospodar društva Vojko Rejc.

Društvo je imelo v letu 2006 skupno 52 sestankov – srečanj. Ta tradicija živi že od leta 1949, torej od ustanovitve društva dalje! Srečanja so bila kot običajno ob nedeljah od 9. do 11. ure v prostorih Občine Idrija in AMD Idrija.

Nedeljsko srečanje v prostorih občine Idrija...

... in pokušina noveletnega darila cerkljanskih poštaric v prostorih AMD

Srečanja imajo stalne obiskovalce. To je družba kakih desetih članov, ki so tudi najbolj delavni v društvu. Ob izidu znamk pa je obisk številčnejši in gospodar društva Vojko Rejc mora imeti vsaj štiri roke hkrati, da razdeli novitete. Izjemoma se zgodi, da je prisotna samo dežurna »straža«. Še vedno pogrešamo rednejše obiske tistih članov, ki za naročene znamke že precej dolgojejo! Vedno pa se srečanje zaključi v bifeju Mlinček z obveznim kofetom oziroma kozarcem. V zadnjem desetletju na naših srečanjih poleg filatelije obravnavamo tudi kartofilijo in numizmatiko. Kar nekaj članov zavzeto zbira stare razglednice Idrije, Spodnje Idrije in okoliških vasi in še kaj zraven. Opazno se veča zanimanje za kovance. Večino je zapeljala pogosta menjava domače valute in zbiranje »za spomin na neke čase« že prerašča v numizmatiko.

Filatelistično društvo je v letu 2006 delovalo standardno. To pomeni, da smo se pretežno držali tradicionalnih akcij. Izdali smo tri filatelistična obeležja. Na dan 22.06.2006 smo zaznamovali praznik občine Idrija z večbarvnim dotiskom poštne dopisnice in priložnostnim poštnim žigom. Sledili smo tematiki iz zgodovine rudnika in mesta. Prikazan je lik rudarja, ki v rovu potiska z rudo naložen vagonček. Motiv v žigu in ilustracija dopisnice sta delo Silvestra Bajca. Obeležje šteje kot počastitev praznika občine Idrija. Lansko leto je bil Festival idrijske čipke prvič postavljen v čas občinskega praznika. Zato je bila predstavitev v sklopu predavanja Ponosni na festival, ki je bilo 23.06.06 v gradu Gewerkenegg. Stroški priprave obeležja so po računih sledeči: dotisk dopisnice 59.160 SIT, nabava dopisnic 18.286 SIT, izdelava žiga pri Pošti Slovenija 6.000 SIT (cenejši kot Tiskarna Delo), skupaj 83.446,00 SIT. Stroške je krila Občina Idrija.

Kot rečeno, je bil festival klekljaric in čipk prenesen iz posrečenega avgustovskega termina v čas občinskega praznika. Jubilejni, XXV Festival idrijske čipke 2006 in 130 letnico Čipkarske šole v Idriji, smo počastili na dan 23.06.2006. Izdana je bila priložnostna večbarvna dotiskana dopisnica in priložnostni poštni žig. Žig in dotisk dopisnice je oblikoval Silvester Bajc. Filatelistična razstava je bila na idrijski pošti od 16. do 30. junija. Zaradi pomanjkanja prostora večje filatelistične razstave ni bilo možno postaviti, ker je bila stara OŠ zasedena zaradi selitve gimnazije. Društvo je predlagalo tudi reklamni žig – kliše za strojni žigosalnik. Narisal ga je Silvester Bajc. Kliše prikazuje bulo s kleklji. Dne 15.06.2006 je pošta 5280 Idrija začela poskusno strojno žigosati. Odtis klišeja je bil slab. Poprava vložka je trajala nekaj dni. Ilustrirani strojni žig (flam), odtisnjen na poštne pošiljke, je vabil na jubilejni festival v Idrijo vse do njegovega zaključka.

Na filatelistični stojnici je bila v soboto 23. in v nedeljo, 24.06.2006, tradicionalna ponudba poštne in filatelistične izdaje ter priložnostno žigosanje in zbiranje pisemskih pošiljk. Stojnico je organizator festivala društvu dodelil brezplačno. Že vrsto let je postavljena na najbolj »prometni lokaciji« in je

vedno dobro obiskana. Dežurna ekipa za stojnico se je že postarala in nič ne kaže, da jo bo nadomestila nova. Stroški obeležitve festivala so po računih znašali: dotisk dopisnice 59.160 SIT, nabava dopisnic 18.286 SIT, izdelava žiga 6.000 SIT, izdelava vložka (klišeja) za strojni žigosalnik 6.000 SIT. Skupaj 89.446,00 SIT. Stroške je poravnala ICRA Turizem, Idrija.

Počastitev visokega jubileja, 850-letnice Marije na Skalci v Spodnji Idriji, je bila zadnja večja društvena akcija v letu 2006. FD Idrija je pripravilo in na dan 12.08.2006 izdalo barvno dotiskano poštno dopisnico in priložnostni poštni žig, ki je bil v uporabi na pošti 5281 Spodnja Idrija. Avtor motiva v poštnem žigu in ilustracije je Nande Rupnik. Predstavitve obeležja in otvoritev razstave je prireditelj organiziral v prostorih Krajevne skupnosti Spodnja Idrija. Poštne znamke je razstavljal Janko Štampfl. FD Idrija se je tako vključilo tudi v praznovanje krajevnega praznika »Prfarski štrukljevc« v Spodnji Idriji. Stroški filatelističnega obeležja tega jubileja so po računih znašali: dotisk dopisnice 59.682 SIT, nabava dopisnic 18.286 SIT, izdelava žiga 6.000 SIT, oblikovanje 35.000 SIT, skupaj 118.968 SIT. Celotne stroške spominskega obeležja je pokrilo Turistično društvo Fara.

Zaradi pomanjkanja denarja in drugih razlogov društvo ni sprejelo izvedbe obeležja 240 let fresk J. Mraka, 200 let idrijskega zdravilišča-kopaljšča, 450 let znamenitega dela De Re Metalica in 200-letnice Napoleonove ljubice Emilije Cecilije Viktorije Kraus. Za zadnjo, ki je bila v igri že leto prej, se je pokazalo, da bi bila širše zanimiva. Pisatelj Bogdan Novak je o tej znameniti Idriječanki napisal roman z naslovom Pasja grafica. Roman je izdala leta 2006 Cankarjeva založba. Poleg tega se je Napoleonove zmage v bitki treh cesarjev pri Slavkovu (Austerlitz) ter francoske zasedbe Istre spomnilo tudi FND Piran, ki je izdalo leta 2006 kar tri dotiske celin z naslovom Francozi v Istri. Načrt poštne filatelistične izdaje (dopisnice in žigi) je pač tekkel po programu, ki je bil začrtan na rednem letnem zboru društva februarja 2006 in dodelan na Upravnem odboru. Društvo je izdalo februarja 2006 tudi glasilo Filatelista št.19, ki so ga člani prejeli na rednem letnem zboru. V glasilu so na 48-tih straneh opisi naših izdaj in poročila o delu društva ter drugi članki in prispevki.

Na redni skupščini Filatelistične zveze Slovenije dne 25. marca 2006, na kateri sta bila pooblaščenata delegata društva Silvester Bajc in Niko Jereb, so bili razglašeni uradni rezultati ocenjevanja filatelističnih društev za obdobje 2004/2005. Statistično poročilo po predpisanih obrazcih za ocenjevanje je pripravil predsednik in tajnik društva Niko Jereb. Društvo je ponovno zbralo največ točk in osvojilo prvo mesto! Za seboj je pustilo več znanih in uveljavljenih filatelističnih društev. Tako je FD Idrija drugič zapored najboljšo filatelistično društvo v Sloveniji. Prav predstavitve bogate dediščine idrijsko cerkljanskega območja, pa tudi aktualnih dogodkov, je društvu prineslo največ točk.

S prvim mestom je prepričljivo dokazalo, da so bila dodeljena sredstva premišljeno uporabljena. Društvo ima načrte tudi za mednarodne projekte, predvsem predloge za joint izdaje poštних vrednotnic več držav in za organizacijo mednarodnih srečanj, razstav in izdaj, ki se nanašajo na svetovne teme. Finančna podpora, ki jo sedaj prejema društvo, je že dolgo preskromna za normalno delo. Če ne bi v stalnem iskanju sponzorjev in donatorjev uspevali pridobivati dodatna sredstva, tudi uspehov ne bi bilo. Za kaj več pa društvu zmanjka finančne sapa. Čas je, da se obljube za večjo podporo, dane društvu, začnejo uresničevati. Dejstvo je, da nikoli, zavržno pa od leta 1985 dalje (od prej ni tekoče urejenega arhiva financ), ni noben član društva prejel honorarja za svoje delo. Člani vsa dela v društvu in za društvo opravljajo brezplačno!

Upravni odbor društva je v začetku leta 2007 obravnaval finančno poslovanje društva in delo v letu 2006 ter začrtal smernice aktivnosti za tekoče leto. Predsednik društva je v aprilu 2007 pripravil poročilo za leto 2006 s predlogom programa za leto 2007 ter ga predložil pristojni službi Občine Idrija. Društvo namerava v letu 2007 nadaljevati s podobnimi aktivnostmi. Upamo, da nam bo Občina Idrija naklonjena in nam tudi v tem letu brezplačno nudila sejno dvorano in šolsko učilnico v stari OŠ. Tekom leta 2006 je član društva Boris Rupnik ponovno izposloval brezplačno uporabo nekdanje učilnice AMD Idrija. Upamo tudi, da bo občinski proračun nagradil naše uspehe z večjo finančno podporo. Saj gre v celoti za promocijo Občine Idrija v najširšem smislu. Z raznimi aktivnostmi bo FD poskušalo vzbuditi med mladimi zanimanje za filatelijo. Skupaj s Pošto Slovenije bo poskušalo uvesti filatelistične krožke še na drugih osnovnih šolah ter povečevati članstvo. V Spodnji Idriji na OŠ krožek še vedno vodi Janez Kavčič. Člani društva ga oskrbujemo s filatelističnim materialom za mlade znamkarje, za katere pravi mentor, da jih navdušenje še ni popustilo. Razmišljamo tudi o spletni strani društva

Prioritetne naloge v letu 2007 bodo svečane predstavitve priložnostnih poštних znamk, ki jih je FD Idrija predlagalo Komisiji za izdajo poštних vrednotnic že pred leti in jih je ta že bila sprejela. Pošta Slovenije d.o.o., jih je uvrstila v svoj program za leto 2007. Izidejo naslednje priložnostne znamke: 24. januar, 100-letnica rojstva Vasje Pirca. Bil je šahovski velemejster svetovnega slovesa in idrijski rojak. Znamka izide v seriji Znamenite osebnosti Slovenije. Dne 23. marca izide znamka z motivom minerala aragonita (aragonitni ježek iz Ravenske jame pri Cerknem) v večletni tematski seriji Minerali in fosili Slovenije in dne 23. novembra, priložnostna poštna znamka s prikazom neandertalske koščene piščali iz jame Divje babe pod Šebreljami. Ta šteje kot ena najpomembnejših arheoloških najdb na slovenskih tleh. Znamka bo izšla kot prva v dolgoročno zastavljeni seriji Arheološke najdbe na Slovenskem. Za vse našteje izdaje bo društvo skupaj s Pošto Slovenije in Občino Idrija ter Občino Cerkno pripravilo slovesnosti s kulturnim programom in filatelističnimi razstavami. Ob izidu znamke z motivom aragonitnega ježka načrtujeta člana FD Idrija Vojko Rejc in Niko Jereb še posebno razstavo mineralov s poudarkom na primerkih idrijsko cerkljanskega območja.

Ob vsakem naštetih izidov znamk bo društvo izdalo maksimum karto in skupaj s Pošto Slovenije organiziralo izpostavljeno poštno okence.

Pri naštetih aktivnostih bo sodeloval tudi Šahovski klub Kolektor Idrija (znamka v spomin šahista Vasje Pirca), Jamarski klub Srečko Logar Idrija (znamka z motivom minerala aragonita) ter Arheološki inštitut Slovenije (znamka z motivom neandertalske koščene piščali). V vse omenjene akcije se bo vključeval tudi Mestni muzej Idrija. Za društvo je to velik izziv, hkrati pa delovni in finančni zalogaj. Ni se še primerilo, da bi katero od filatelističnih društev Slovenije v enem letu imelo uresničene kar tri svoje predloge za poštne znamke in organiziralo tri predstavitve.

V letu 2007 načrtujemo še naslednje ustaljene projekte: praznik rudarjev in praznik občine Idrija 22. junij s tradicionalno tematiko. Posvečena bo 150-letnici rojstva monsignorja Mihaela Arka, pisca znamenite Zgodovine Idrije. To bo obeleženo z večbarvnim dotiskom dopisnice in priložnostnim poštnim žigom na dan 22.06.2007 in bo štel kot počastitev občinskega praznika. Slovesna predstavitev, spremljana s predavanjem člana našega društva zgodovinarja Janeza Kavčiča, bo v gradu Gewerkenegg, morda kar v sestavu programa občinskega praznika kot lansko leto. Na ogled bo tudi tematska filatelistična razstava, predvidoma v lokalu Pri Črnem orlu v Idriji.

Tradicionalna obeležitev Festivala idrijske čipke 2007 bo na dan 23.06.2007 s priložnostnim poštnim žigom in večbarvnim dotiskom poštne dopisnice. Praznik klekljanja in čipk bo, kot kaže, v času občinskega praznika. Filatelistična razstava bo tematska in na ogled postavljena v lokalu Pri Črnem orlu. Delovala naj bi tudi filatelistična stojnica dne 23. in 24. junija s tradicionalno ponudbo poštnih uslug in filatelistično-poštnih izdaj. Pričakovati je, da bo društvu tudi v letu 2007 stojnica dodeljena brezplačno in na ustaljenem mestu. O vsem naštetem bodo potrebni neposredni dogovori z organizatorjem festivala.

Muzejsko društvo Idrija načrtuje posvetovanje o znamenitem naravoslovcu Janezu Antonu Scopoliju v oktobru 2007. FD Idrija naj bi ta dogodek zaznamovalo s priložnostnim poštnim žigom in dotiskom dopisnice. Predstavitev s predavanjem ter tematsko filatelistično razstavo je predvidena na dan aktualnega dogodka v gradu Gewerkenegg. Stroške tega dotiska in žiga bo kril organizator posvetovanja.

Uredniški odbor je pripravil (beri tudi: napisal članke) in izdal jubilejno številko glasila Filatelist in sicer dvajseto! V letu 2007 naj bi člani dokončno dobili društvene izkaznice. Hkrati pa bo potrebno pospešiti delo za izdajo Zbornika. Morda bo prav bližajoča se 60-letnica društva tista, ki bo zavrtela kolesje za izid te pomembne publikacije.

Predsednik Niko Jereb

NAŠE DRUŠTVO ZNOVA NAJBOLJŠE V DRŽAVI!

Na skupščini Filatelistične zveze Slovenije dne 25. marca 2006 so bili razglašeni uradni rezultati ocenjevanja filatelističnih društev za obdobje 2004/2005. Idrijčani smo zbrali največ točk, kar 3676 in osvojili prvo mesto! Za seboj smo pustili filatelistična društva, ki so številčnejša in predvsem mnogo bolj finančno podprta, na primer FD Škofja Loka 3320 točk, ki nam sicer tesno sledi, FD Nova Gorica 2580 točk, FD Ptuj, FD Trbovlje, FD Žalec, FND Koper, FD Maribor... Tako smo že drugič zapored najboljšo filatelistično društvo v državi.

Zbiranje poštних znamk in drugih poštних vrednotnic, poštних žigov ter raziskovanje zgodovine pošte, je sicer osnovna dejavnost filatelistov. Ob dejstvu, da so poštne vrednotnice vsestranski svetovni ambasadorji države, ki jih izda, smo pred leti v prvi plan postavili obeleževanje naravne, kulturne in tehniške dediščine idrijsko cerkljanskega območja prav s temi posredniki sporočil.

Podelitve priznanj na skupščini Filatelistične zveze Slovenije ob priliki razglasitve dosežkov dne 25. marca 2006 ni bilo. Predsedujoči so pojasnili, da je vzrok temu obilica dela v Filatelistični zvezi Slovenije. Napovedano je bilo, da bo slovesna podelitev priznanj junija 2006 na državni filatelistični razstavi v Mariboru pod pokroviteljstvom Občine Maribor in Pošte Slovenije. Tudi to se ni zgodilo. Razlogi za neizpolnitev obveznosti Filatelistične zveze Slovenije do uspešnih društev ob zaključku redakcije našega glasila Filatelist še niso znani! Niti ni znano, če bo do podelitev priznanj sploh prišlo. Saj se ob to ne bi obregnil, če ne bi FZS ob ponovni uvedbi ocenjevanja društev tega visoko doneče oznanjala. Videti je, kot da organizator tega ne jemlje resno, ali pa najboljši ne spadajo med favorite. Zadovoljni smo, ker smo dosegli veliko. Pa ne s prvimi mesti, temveč z doneski domačemu kraju Idriji in širšemu idrijsko cerkljanskemu območju.

Prepričani smo, da smo z našimi uspehi upravičili finančno pomoč, ki nam jo dodeljuje idrijska občina in drugi občasni dobrotniki. Našo dejavnost želimo razširiti tudi z organizacijo mednarodnih srečanj, razstav in aktualnih svetovnih tem. Žal nam skromna finančna sredstva, s katerimi letno razpolagamo, to onemogočajo. Smo med najboljšimi društvi v Sloveniji, hkrati pa smo med najslabše financiranimi! Upamo, da nam bo ob naših ponovno izkazanih uspehih tudi finančna muza bolj naklonjena! Na župana občine Idrija, župana občine Cerklje ter na Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Idrija, pa naslavljammo naslednje odprto pismo:

Spoštovani!

Čas je, da se Filatelistično društvo Idrija obravnava kot društvo, ki opravlja tudi kulturno poslanstvo. Čas je, da se za kulturne projekte društva zagotovijo večja in stabilnejša finančna sredstva, ki so vsaj v razumljivem razmerju z uspehi, ki jih društvo v zadnjih desetih letih dosega.

Problem Filatelističnega društva Idrija, ki ga vsa ta leta spremlja in omejuje, je skromen denarni fond, s katerimi razpolaga. To ponavljamo že v nedogled, vendar ostajamo v primerjavi z večino društev še vedno »režeži«. Ob tem pa smo nadpovprečno aktivni in dosegamo odlične uspehe! Že drugič zapored smo bili najboljše filatelistično društvo v Sloveniji! O tem bi kazalo razmisliti v vseh smereh in na vseh ravneh..

Društvo s prizadevnim delom na poseben, mednarodno razumljiv način popularizira materialne in kulturne dobrine, ki so last vseh občanov in vseh državljanov, in za katere naj bi se vsi zavzemali.

Torej, naše aktivnosti so usmerjene v oživiljanje in ohranjanje spomina na znamenite osebnosti in dogodke ter v predstavitev naravne, kulturne, tehniške itd. dediščine idrijsko cerkljanskega območja in v njihovo promocijo na svetovni ravni. Vsa finančna sredstva, ki jih društvo prejema, so vedno bila porabljena za našete namene. Z uspešnim delom želimo nadaljevati. Upamo, da bomo deležni večje finančne podpore!

S prijaznimi pozdravi!

Predsednik Niko Jereb

PREDLAGANI SMO ZA MEDNARODNO PRIZNANJE!

FEPA - Federation of European Philatelic Association, ki ima sedež v Lizboni, je povabila Filatelistično zvezo Slovenije, naj pošlje predloge za priznanja. Zveza evropskih filatelističnih društev namreč podeljuje posebna priznanja prizadevnim posameznikom in društvom ter klubom, ki so se izkazali na področju pospeševanja filatelije. FEPA, ki je članica Mednarodne filatelistične zveze FIP (Fédération Internationale de Philatelie) na podlagi svojega statuta, podeljuje posameznikom častne naslove in medalje, društvom in klubom pa certifikat o vrednotenju (Certificate of Appreciation). Ta certifikat dobijo društva za izjemno prizadevnost pri promoviranju filatelije na regionalni, pa tudi lokalni ravni.

Na seji Izvršnega odbora Filatelistične zveze Slovenije, ki je bila 13. decembra 2006 v Ljubljani, je bil soglasno sprejet sklep, da se FEPI predlaga Bojana Bračiča za medaljo in Filatelistično društvo Idrija za certifikat o vrednotenju.

V društvu smo pripravili potrebne podatke na predpisanem obrazcu. Predlog, ki ga spodaj objavljamo, je na sedež FEPE uradno poslala Filatelistična zveza Slovenije.

Niko Jereb

PROCEDURE TO BE FOLLOWED FOR THE CERTIFICATES OF APPRECIATION

Any National Federation submitting a proposal for the FEPA Certificate of Appreciation should fill in the following analytical form, including any other details which may facilitate the FEPA Board to its decision:

Full name of the Society, Association, Union or Club

Filatelistično društvo Idrija

Seat

Idrija, Prelovčeva 2, 5280 Idrija, p.p. 45, Slovenija

Date of foundation

August 9, 1949

Present number of Members

54 (fiftyfour)

History

The Philatelic Society of Idrija was founded in 1949 right after the foundation of the Filatelistična zveza Slovenije (Slovenian Philatelic Association). At that time it was the fifth philatelic club founded and the first in Slovensko Primorje region (western Slovenia).

It immediately became one of the most active clubs in Slovenia. Between years 1950 and 1956 it conquered once the first place as the most active club, twice the second place and once the fourth place. After the reintroduction of the competition for activity in 2004 (tentative) and 2006 (regular) it ranked as first again on both occasions.

The club was one of the promoters of the circular (by mail) exchange of stamps among clubs.

In 1965 it was the organizer of the first international meeting of philatelists from three neighboring regions: Primorska (W Slovenia), Friuli Venezia Giulia (NE Italy) and Carinthia (S Austria), that lasted three days.

The club has issued altogether more than 70 philatelic items, such as envelopes, cancellations etc., each one accompanied by an advertising local event.

Since 1988 the club is publishing a yearly Bulletin (one copy enclosed) named *Filatelist*, which is the only regular club journal in Slovenia.

The club was proposer of a whole series of Slovenian stamps, among which the definitive issue (1996/97) with Idria laces (20 stamps), the 500 anniversary of the Idria mine (1990), the well-known partisan hospital Franja (2003) and the Idrija castle Gewekenegg on a definitive issue (2004).

About 10 solemn presentations of these stamps have been organized by the club in the presence of the director general of Posta Slovenije (Post of Slovenia), mag. A. Podgorelec.

In the next year (2007) three more Slovenian stamps will be issued that have been proposed by the Idrija club with topics: Chess champion Vasja Pirc, Aragonite mineral, the Neanderthal flute, the latter in collaboration with the Archeology Institute of the Academy of Sciences of Slovenia.

Also two postal stationeries have been issued following a proposal of the Idrija club: The Idria lace-maker (2001) and the Idria water wheel (2002), the latter to commemorate an international symposium of geologists.

At the occasion of the stamp issue commemorating the 500 anniversary of Idria, the club organized a postal office in the mine, at a depth of 345.4 m underground.

From 1988 the club advertises philately with its own stand during the yearly *Lace festival in Idrija*.

Many club members have been awarded recognitions. In 1953 two members have been recognized among the 10 best philatelists in Slovenia; in 1963 member Srečko Logar is recognized as one among the best 16 philatelists of Yugoslavia and awarded the golden pin of the SFJ (Yugoslav Philatelic Federation); in 1983 member Srečko Logar is given the Verigar award; in 1998 member Janko Stampfl is given the award «distinguished philatelist» by the FZS (Slovenian Philatelic Association); three club members (two at present) are members of the Slovenian Philatelic Academy.

The club has close ties with the Rotary Club of Idrija and the City Museum of Idrija.

In 1989 the Club has received the highest municipality award for its international promotion of the

Idrija natural, technical and cultural heritage. The club maintains a high respect in the township of Idrija due to the behaviour of its members and its tradition of excellence. It is probably the only club in Slovenia whose members regularly meet every Sunday since 1949!

Distinctions or awards given by the Club

13 commendations, 16 diplomas, 16 awards

Frequency of Meetings (place and time, whether in own premises or hired place)

Once a week, on Sundays morning, regularly since its foundation! On premises lent by the Idrija municipality.

Publications (other than journal)

None

Journal (name, history, technical details such as languages, pages, photos, colour etc, awards received, general impact to the national philately, including a recent copy)

“Filatelist”, the yearly club annuary (one recent issue enclosed)

Exhibitions organized

4 major club exhibitions, 2 exhibitions with participation of other Slovenian clubs, 1 international (1965 -Three regions exhibition), each year a smaller club exhibition (more than a hundred sheets exhibited since 1990).

Achievements

Between years 1950 and 1956 it got once the first place as the most active club, twice the second place and once the fourth place. After the reintroduction of the competition for club activity in 2004 (tentative) and 2006, it ranked as first on both occasions.

See also under “History” the successful proposals of several issues of Slovenian stamps

Distinctions or awards the Club received

In 1989 the Club has received the highest municipality award for its international promotion of the Idrija natural, technical and cultural heritage.

Impact of organisation’s activities to the local society

The club closely collaborates with the Idrija municipality, with the Rotary Club of Idrija and the City Museum of Idrija. The club maintains a high respect in the township of Idrija due to the behaviour of its members and its tradition of excellence. 70 club philatelic editions have been dedicated to the Idrija historical, technical and natural heritage.

Other details

None

Submitted by the National Federation (stamped and signed by the appropriate person)

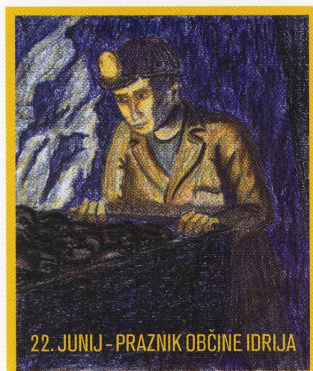
RUDARSKI PRAZNIK OBČINE IDRİJA

Ob 40-letnici našega društva in ob pripravah na izdajo priložnostnih poštних znamk v počastitev 500-letnice rudnika in mesta smo bili sklenili, da bomo znameniti dan, 22. junij, praznovali po svoje. Na ta dan, ko goduje sveti Ahacij, so bili davnega leta 1508 odkrili obilje bogate živosrebreve rude, ki je postala temelj, na katerem je zrasla Idrija. V spomin na ta dogodek se je v Idriji nadvse slovesno, s posvetno in cerkveno oblastjo skupaj, praznoval god svetega Ahacija, ki je postal tudi zavetnik idrijskih rudarjev. In na ta dan pred sedemnajstimi leti je Filatelistično društvo Idrija začelo s svojimi izdajami na poseben način zapisovati rudarsko dediščino. Tako smo s poštними znamkami in drugimi poštними vrednotnicami ter priložnostnimi ovitki in poštними žigi obujali spomin na znamenite osebnosti in pomembne dogodke ter tehniško dediščino. Društvo je do danes ostalo zvesto rudarskemu izročilu. Tovrstna filatelistična obeležja so postala tradicija. Začeni z letom 1995, ko je 22. junij znova postal uradni občinski praznik ter praznik rudarjev, pa so naše izdaje hkrati posvečene tudi občinskemu prazniku.

Na teh izdajah so spominu zapisani 500-letnica rudnika in mesta, Jožef Mrak, Marko Vincenc Lipold, Franc Anton Steinberg, Janez Anton Scopoli, Praznik občine Idrija in sveti Ahacij, Balthasar Hacquet, Grad Gewerkeneegg,

Pošiljatelj:-----

Dopisnica

FD Idrija št. 67

Bajc S.

Mestna hiša, Henrik Freyer, Antonijev rov, J. A. Scopoli in Carl Linné, Nikolaj Pirnat, Damir Feigel, Merkur in idrijski grb ter lansko leto Idrijski rudar. Mimo tega smo ob drugih priložnostih zaznamovali s poštno filatelističnimi izdajami še Sedmi jugoslovanski simpozij o podzemnem rudarjenju v Idriji, otvoritev stalne razstave mineralov v gradu Gewerkenegg, 200-let jaška Frančiške, 330 let idrijske rudarske godbe, mineral cinabarit in kamšt.

Leta 2006 smo 22. junija dotiskano poštno dopisnico št. 67 posvetili spomenu idrijskega knapa. Član društva Silvester Bajc ga je izrisal, kako v rovu pred seboj potiska z rudo naložen voziček. V priložnostnem poštnem žigu je karbidovka, ki še sveti, a že počasi tone v vodo. To simbolizira zapiranje in potapljanje jame, ki se je začelo z ljubevško progo leta 1988 ter nadaljevalo dne 2.10.1992 s splošnim zalivanjem od 15. obzorja navzgor proti 11. obzorju. Zapiranje drugega največjega živosrebrovega rudnika vseh časov gre h koncu. Dolgo pot so prehodili rudarji od leta 1490 do današnjih dni, ali v zemeljskih merah povedano, skopali so rov od Idrije do Berlina! Nakopali za egiptovske piramide visoko goro rudonosnega materiala. Vendar rudarjenja je konec in karbidovke ugašajo ter rovi zasipajo.

Ne po naključju sta se lansko leto v idrijske globine po jašku Kajzer (Delo) spustila tudi dva člana našega društva. To je bilo 10. maja 2006 ob 16. uri. To je bila zadnja vožnja »šale par Kajzer«. Po cesarju Jožefu II. imenovan jašek so začeli kopati leta 1786. Leta 1953 so pr' Kajzer zamenjali izvozni stroj iz leta 1880 z modernim električnim strojem kanadske firme Nordberg. Pri montaži so delali tudi idrijski »drakslerji« Ivan Jereb, Dominik Leskovec in Dominik Mrak. Knapom je jašek služil 220 let. In odslužil. Baje bo na tem mestu stal hotel? Baje ne bomo povsem uničili naše rudarske dediščine. Baje bo idrijski rudnik v sklopu

akcije »camino real de mercurio«, ki jo vodijo Slovenija, Španija, Mehika in Peru, predlagan za vpis v seznam svetovne dediščine pri Unescu. Upajmo, da bo kaj rudarskega in rudniškega ostalo, upajmo, da bomo imeli kaj pokazati od svetovno znane tehniške dediščine. Ali pa bomo morali obiskovalce voditi na Pšenk, kjer bodo izkopalvali črepinje vrčev, v katerih so nekoč žgali rudo, saj znamenitih žgalniških naprav in peči skorajda ni več. Doklej torej bo občinski praznik še rudarski? Letos bo že drugič zapored občinsko klekljarski. Tu še vedno vztrajam, da idrijski rudarji in idrijske klekljarice zaslužijo vsak svoj velik praznik, le da je knapovski večji!

Kolesa pr' Kajzer so se ustavila

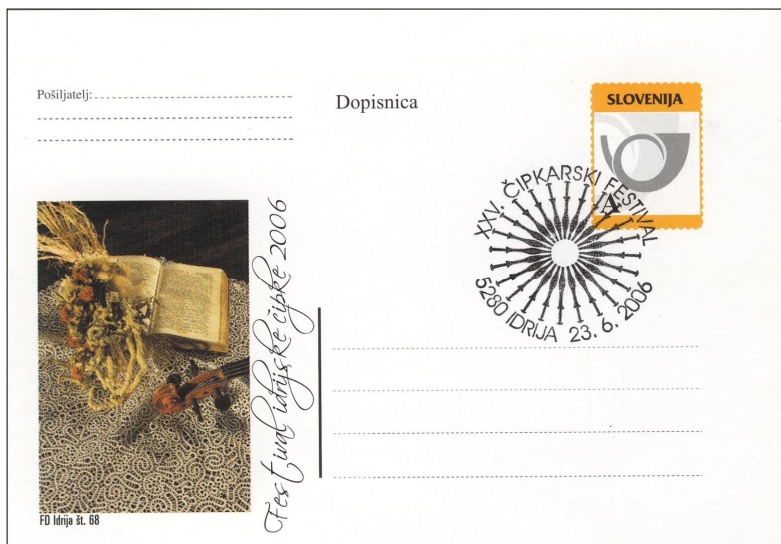
Niko Jereb

JUBILEJNI ČIPKARSKI FESTIVAL

Festival idrijske čipke je v času od 16. do 25. junija 2006 že petindvajsetič zbral ljubitelje in radovedneže. Prišli so v Idrijo od blizu in daleč. Poznavalci pravijo, da bi jih bilo še dosti več, če bi se ta odvijal v avgustovskem terminu kot vsa leta doslej. Pravijo tudi, da je kar nekaj tujcev prišlo v avgustu v Idriji zaradi festivala, saj se je prejšnji datum mednarodno uveljavil in zasedral na koledarjih. Tudi z italijanskim ferragostom je soupadal. Avgustovski obiskovalci so se srečali le s praznim trgov. Čipkarski festival, ki z etnološkimi elementi in kulturnimi dogodki popularizira klekljanje, je največji turistični dogodek v Idriji. Zato je treba o času njegovega dogajanja korenito razmisliti. Je pa jubilejni, XXV. festival ostal v spominu predvsem po imenitnem otvoritvenem spektaklu.

Prve pisne podatke o idrijskih čipkah zasledimo že leta 1696. Idrijske čipke omenja tudi Anton Hauptman, rudarski svetnik in upravitelj višjega rudarskega urada v Idriji v svojem poročilu iz leta 1752. O noši na Kranjskem, o klekljanju v Idriji in o čipkah je pisal znameniti rudniški kirurg in naravoslovec Balthasar Hacquet v svojem delu, ki je izšlo leta 1801. Zapise o njih je najti tudi v poročilu Petra Hitzingerja iz leta 1860. Cesarica Marija Terezija je leta 1763 odprla čipkarsko šolo v Ljubljani, ki je delovala kratek čas, le do leta 1768. Po sto letih, natančneje 17. oktobra 1876, pa je bila v Idriji ustanovljena čipkarska šola. Prva učiteljica klekljanja je bila Ivanka Ferjančič, ki je zaslužna za razvoj in širjenje te umetnosti. Tako deluje Čipkarska

šola v Idriji neprekinjeno že 130 let! Idrijčani so se Ivanki Ferjančič oddolžili s spominsko ploščo na Starem magazinu, ki je nekakšen idrijski panteon. Idrijo šteje-
mo za cen-

ter klekljanja in čipk. Ne bi bilo odveč razmišljanje o postavitvi spomenika klekljarici. Marsikatero evropsko mesto ga že ima. Z njim se ponašata Almagro v Španiji in Poperinge v Belgiji.

Naš prispevek jubilejnemu festivalu in 130-letnici Čipkarske šole so bili večbarvna dotiskana dopisnica, priložnostni poštni žig in reklamni vložek v strojnem žigu. Dopisni-

co, ki je že oseminšestdeseta naša izdaja, si je oblikovno zamislil Silvester Bajc. Uporabil je fotografijo s čipko z reklamnega plakata, ki jo je posnel Robert Zabukovec in predstavlja neke vrste tihožitje s čipko. Za motiv v žigu je oblikovalec koncentrično sestavil kleklje, ki dajejo videz kolesa, torej napovedujejo razvoj čipkarske umetne obrti. Na festival je vabil tudi reklamni vložek v strojnem žigu, ki ga je predlagalo društvo, oblikoval pa Silvester Bajc. Odtis klišeja je bil slab, zato je vložek potoval v inozemstvo, menda v Nemčijo na popravilo. Po nekaj dnevih zamude je strojno žigosanje s klišejem, na katerem je bila bula s kleklji in vabilo na festival, steklo. Kliše, filatelisti ga imenujemo flam, je bil v uporabi do 30. junija 2006. V soboto 23. in v nedeljo 24. je od 9. do 17. ure delovala filatelistična stojnica našega društva. Obiskovalcem smo ponudili naše izdaje, priložnostno žigosali in zbirali poštne pošiljke. Kot vedno je ekipa za stojnico opravljala neuradno tudi informacijsko službo. Povedati je treba tudi, da je stroške filatelistično poštne obeležja čipkarskega festivala pokrila ICRA Turizem, Idrija. Po razgovorih, ki so bili vodeni z organizatorji festivala, je naše tradicionalno sodelovanje dobrodošlo. Društvo je za popularizacijo idrijske čipke prispevalo že petnajst društvenih izdaj, Pošta Slovenije pa je izdala znamenito serijo znamk idrijskih čipk in ilustriirano poštno dopisnico. Računati je, da bo kot doslej tudi naslednja leta treba pripraviti podobna obeležja.

Poslopje realke so končno začeli obnavljati in gimnazija se je z inventarjem morala seliti. Napolnila je staro OŠ v Prelovčevi ulici. Učilnice so bile zasedene in prostora za večjo filatelistično razstavo ni bilo. Priložnostna razstava je bila na ogled na idrijski pošti do 30. junija 2006.

Niko Jereb

850 let MARIJE NA SKALCI V SPODNJI IDRJI

Praznovanje »farnega« praznika velikega šmarna (15. VIII.) je bilo leta 2006 v Spodnji Idriji še posebej slovesno, saj se je kraj s ponosom spominjal svojih 850 – letnih korenin. Župnijska cerkev Device Marije Vnebovzete, po domače Marija na Skalci, ki se kot nepogrešljiva dominanta dviga nad krajem in dolino Idrijce, je namreč po izvoru najstarejši sakralni in kulturnozgodovinski spomenik na Idrijskem. Iz Nadškofijskega arhiva v Ljubljani so spodnjeidrijskemu župnijskemu uradu sporočili, da se prvotna Marijina kapela na Skalci v pisnih virih prvič omenja že davnega leta 1156.

Ob častitljivem jubileju se je v dneh od 12. do 15. avgusta 2006 odvijal pester in bogat program sakralnih, kulturnih in družabnih prireditev. V župnijski cerkvi je bilo v nedeljo, 13. avgusta, na sporedu strokovno predavanje o zgodovini stavbe in njenih freskah, obiskovalci pa so prisluhnili tudi izboru Marijinih pesmi v izvedbi domačih pevskih zborov. Na praznični dan velikega šmarna, v torek, 15. avgusta, je od 15. ure dalje potekalo svečano romarsko bogoslužje, ki ga je ob navzočnosti številnih duhovnikov vodil koprski škof msgr. Metod Pirih. Slovesnosti in nato družabnemu srečanju je prisostvovalo skupno kakih 2.000 krajanov in romarjev iz sosednjih krajev. Pod cerkvenim zvonikom je bila postavljena jubilejna spominska plošča, na voljo je bilo izčrpno informativno gradivo, vsi udeleženci »ofra« pa so prejeli lično barvno zgibanko.

Filatelistično društvo Idrija je prispevalo pomemben delež k obeleževanju pr'farske 850 – letnice. V soboto, 12. avgusta, smo v prostorih Krajevne skupnosti Spodnja Idrija odprli priložnostno filatelistično razstavo z izbrano sakralno tema-

tiko in promovirali novo posrečeno društveno izdajo (FD Idrija št. 69). Predstavili smo lično barvno ilustrirano dopisnico in priložnostni poštni žig, ki ju je oblikoval naš občasni sodelavec ter znani idrijski slikar in oblikovalec Nande Rupnik.

Pri izdelavi žiga se je avtor domi-

selno poslužil motiva Marijinega monograma, ki kot osrednji ikonografski element krasi obok prezbiterija v župnijski cerkvi. Monogram, komponiran iz angelškega pozdrava AVE MARIA, je leta 1766 skupaj s poznozgodovinskimi freskami naslikal mojster Jožef Mrak (1709 – 1786), znameniti idrijski rudniški jamomerec, kartograf, graditelj zidanih klavž in umetnik. Na dopisnici je reproducirana miniatura Rupnikova upodobitev zgodovinskega jedra Spodnje Idrije, gledana od zgoraj z balonskega posnetka. Z značilno izostreno risbo in živahnim toplim kolorizmom je vizualno približan stari del naselja, stisnjen kot gnezdo pod zaščito starožitne cerkve in obdan s krožnim tokom reke Idrijce. Ob miniaturi ilustraciji je desno dodan informativni napis 850 LET CERKVE MARIJE NA SKALCI, spodaj pa je poudarjeno dvojno vsebinsko sporočilo: letnica 1156 spominja na »rojstno leto« pr'farskega Marijinega svetišča, župnijski pečat pa opozarja na pomen spodnejidrijske župnije, ki je kot »fara« več stoletij v cerkvenem pogledu upravljala celotno idrijsko ozemlje (tudi sosednjo rudarsko Idrijo ter Gore, Vojsko, Belo in Čekovnik). Tako priložnostni žig (12. 8. 2006) kot ilustrirana dopisnica sta bila med zbiralci in v širši javnosti nad vse ugodno sprejeta, zato je izdaja FD Idrija št. 69 doživela razveseljivo prodajo. Izkazalo se je, da se krajani Spodnje Idrije resnično identificirajo s svojim praznikom.

Za utemeljitev opisane dobrodošle izdaje ne bo odveč še kratek historični epilog.

Po znanem legendarnem ustnem izročilu naj bi prvo kapelico na Skalci nad Idrijco postavil tolminski grof, potem ko je na lovu v goščavi trikrat zapored naletel na čudovito sliko Device Marije. O resničnem obstoju prvotne Marijine kapele ali cerkvice na Skalci nad poznejšo Spodnjo Idrijo v 12. stoletju seveda ne more biti nikakršnega dvoma, saj jo izpričuje več pisnih virov. Prva cerkvena, najbrž povečini lesena, je verjetno zavzemala le prostor sedanjega prezbiterija. Imela je manjšo ladjo, prenosni oltar in ozek zvonik na preslico. Kakih 200 let je spadala kot podružnica neposredno pod prafaro na Šentviški Gori, dokler ni v 14. stoletju prešla pod pristojnost župnije pri cerkvi sv. Jerneja v Cerknem. V 15. stoletju, ko se je Spodnja Idrija uveljavila kot samostojna župnija, sta pri Mariji na Skalci službovala že župnik in kaplan. Takrat so stavbo razširili in predelali ter v gotškem slogu pozidali prezbiterij. Žal je cerkvico leta 1511 povsem razdejal znani potres, po katerem so jo skozi poldrugo stoletje večkrat zasilno obnavljali. Nazadnje je do danes ohranjene baročne forme dokaj razsežna stavbna konstrukcija dobila šele v drugi polovici 17. stoletja, na kar spominja tudi letnica 1674 na zvoniku.

Spodnja Idrija, za katero se še danes uporablja močno zakoreninjeno poimenovanje Fara, si je v cerkvenih zadevah podrejala svetovno znano »živosrebrno« Idrijo do sredine 18. stoletja, saj je Idrija dobila lastno župnijo (omejeno le na mestni okoliš!) šele leta 1752. Od konca 16. stoletja naprej, ko je protireformacijski val iz rudarske Idrije odplaval protestante, je bila pr'farska župnija močno oporišče tako imenovane katoliške obnove, Marija na Skalci pa je postala znano romarsko središče. Do konca 18. stoletja so jo dvakrat na leto (25. marca in 15. avgusta) obiskovale celo organizirane procesije iz Idrije, od sredine 19.

stoletja dalje pa redni prihodi romarjev iz Ledin.

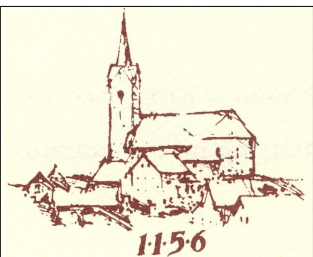
Spodnjeidrijska farna cerkev se ponaša z že omenjenimi imenitnimi in monumentalnimi Mrakovimi freskami, ki jim po kakovosti in razsežnostih daleč naokrog ni primerjave. Mrakove freske prekrivajo vse površine obokov nad pevskim korom, ladjo in prezbiterijem ter ponazarjajo bistvene epizode iz svetopi-semske pripovedi o Marijinih predhodnikih, njenem rojstvu, življenju, poslanstvu in poveličanju. Domiselni in spretni avtor je velikopotezno obočno dekoracijo realiziral v letih 1762 – 1766 in tako trajno ter estetsko in sporočilno učinkovito oplemenitil cerkveno notranjščino. V centralno kompozicijo Marijinega Vnebov-zetja je umestil angela z napisom »sanCta MaIa, beneDIC popVLo tVo« (sveta Marija blagoslovi svoje ljudstvo), ki vsebuje kronogram (letnico 1762) in sakralno vsebinsko posvetilo. Napis je bil v avgustu 2006 posrečeno izbran kot skupni slogan vseh jubilejnih prireditev ob pr'farski 850 – letnici.

Poleg Mrakovih fresk premore cerkev bogat inventar umetniških del in izdelkov umetne obrti. Osrednji oltarni kip Marije z Jezusom je star na 300 let, sam glavni oltar s slikovitimi plastikami svetnikov in veliko podobo Marije Vnebovzete pa je leta 1856 izdelal Jurij Tavčar (1820 – 1892), vodja uveljavljene idrijske podobarske delavnice. Očem obiskovalcev ostaja pod cerkvenim tlakom skrita kripa – grobnica iz 17. stoletja, v katero so od 17. do 19. stoletja pokopali skupno devetnajst pr'farskih duhovnikov.

Z župnijsko in romarsko cerkvijo je bil po bližnji okolici od nekdaj pove-zan kak ducat Marijinih kapelic (Pokloni), ob katerih so se ustavljali romarji in se vselej spoštljivo poklonili farni zavetnici. Osrednjo vaško kapelo pod markantnim stopniščem, v jeseni 2006 povsem prenovljenim, je leta 1901 blagoslovil zaslužni idrijski dekan in zgodovinar Mihael Arko. Naj spomnimo, da spada pod pristoj-nost pr'farske župnije tudi nova podružnična cerkvica sv. Florijana v Idrijskih

Krnica, ki jo je leta 2004 s čudovitimi mozaiki okrasil naš mednarodno uveljavljeni umetnik Mar-ko Ivan Rupnik.

Za konec velja poudariti, da se visoke spod-njeidrijske obletnice ni spomnilo le naše društvo, ampak je doživela ustrezno popularizacijo tudi v širši kulturni javnosti. Tako je daljši zapis o zgodo-vini in znamenitostih kraja objavil Koledar Goriške Mohorjeve družbe za leto 2007. V okviru Muzej-skih večerov, ki jih organizira Mestni muzej Idrija, je bilo 12. decembra 2006 izpeljano predavanje Kulturna dediščina Spodnje Idrije, spremljano z nad 250 fotografskimi posnetki. Najvažnejši dose-žek pr'farskega jubilejnega leta pa je bil naslednji:

*Tu pri Fari, gor na Skalci
bela cerkvica stoji.
Nad vasjo kot dobra Mati
z roda v rod zvestó bedi.*

starožitno Marijino svetišče in njegove dragocenosti so še pred zimo uspeli trajno in zanesljivo zavarovati z novo kakovostno strešno kritino.

Janez Kavčič

FILATELISTIČNA OBELEŽJA FD IDRİJA

7. del

V Filatelistu št. 18 smo objavili spominska filatelistična obeležja, ki jih je Filatelistično društvo Idrija izdalo v letih 2003 in 2004.

Leta 2005 smo pripravili štiri spominska obeležja na dotiskih dopisnic. V preteklem letu 2006 pa smo obeležili še tri - dva tradicionalna vsakoletna dogodka in častitljivo 850-letnico cerkve Marije na Skalci v Spodnji Idriji, prav tako z dotiski dopisnic. Vse te izdaje so bile opremljene tudi s priložnostnimi poštними žigi.

Veliko večino od vseh priložnostnih izdaj in žigov je oblikoval Silvester Bajc, eno pa je oblikoval Nande Rupnik.

V nadaljevanju si lahko ogledate priložnostne poštne žige in preberete podatke o priložnostnih spominskih izdajah za leti 2005 in 2006.

Datum izdaje: **22. 06. 2005**
Pošta: **5280 Idrija**
Naslov izdaje: **Praznik občine Idrija**
Izvedba: **Dotisk na dop. (št. 63) + PPŽ**
Oblikovanje: **Silvester Bajc**
Naklada: **300 tiskano / 270 žigosano**

Datum izdaje: **24. 06. 2005**
Pošta: **5280 Idrija**
Naslov izdaje: **340 let Godbenega društva rudarjev Idrija**
Izvedba: **Dotisk na dop. (št. 64) + PPŽ**
Oblikovanje: **Silvester Bajc**
Naklada: **300 tiskano / 270 žigosano**

Datum izdaje: **20. 08. 2005**
Pošta: **5280 Idrija**
Naslov izdaje: **Čipkarski festival**
Izvedba: **Dotisk na dop. (št. 65) + PPŽ**
Oblikovanje: **Silvester Bajc**
Naklada: **380 tiskano / 350 žigosano**

Datum izdaje: **21. 12. 2005**
Pošta: **5281 Spodnja Idrija**
Naslov izdaje: **Rotary International -100 let**
Izvedba: **Dotisk na dop. (št. 66) + PPŽ**
Oblikovanje: **Silvester Bajc**
Naklada: **500 tiskano / 450 žigosano**

Datum izdaje: **22. 06. 2006**
Pošta: **5280 Idrija**
Naslov izdaje: **22. junij - praznik občine Idrija**
Izvedba: **Dotisk na dop. (št. 67) + PPŽ**
Oblikovanje: **Silvester Bajc**
Naklada: **350 tiskano / 300 žigosano**

Datum izdaje: **23. 06. 2006**
Pošta: **5280 Idrija**
Naslov izdaje: **XXV. Čipkarski festival**
Izvedba: **Dotisk na dop. (št. 68) + PPŽ**
Oblikovanje: **Silvester Bajc**
Naklada: **350 tiskano / 300 žigosano**

Datum uporabe: **16. - 30.6.2006**
Pošta: **5280 Idrija**
Naslov izdaje: **Čipkarski festival**
Izvedba: **strojni žig (flam)**
Oblikovanje: **Silvester Bajc**

Datum izdaje: **12. 08. 2006**
Pošta: **5281 Idrija**
Naslov izdaje: **850 let cerkve Marije na skalci**
Izvedba: **Dotisk na dop. (št. 68) + PPŽ**
Oblikovanje: **Nande Rupnik**
Naklada: **500 tiskano / 400 žigosano**

Žigosanje na stojnici FD Idrija v času Čipkarskega festivala 2006

DEJAVNOST SPODNJEIDRIJSKEGA KROŽKA

V Filatelistu št. 16 (2003) in št. 19 (2006) sem objavil zapisa o ustanovitvi in delovanju filatelističnega krožka na Osnovni šoli Spodnja Idrija. Letos lahko z veseljem poročam, da se je krožek tudi v šolskem letu 2006/2007 obdržal pri življenju, čeprav se je število članov za tretjino zmanjšalo. Kot ponavadi smo se tudi v tekoči sezoni začeli sestajati v oktobru, ko se ustali ritem šolskega dela, z rednimi druženji pa smo nadaljevali do zadnjega tedna pred prvomajskimi prazniki.

Vsem šolskim interesnim dejavnostim je usojeno, da vsako leto – z junijskim odhodom zaključnih razredov – izgubijo svoje najboljše članstvo. Tako smo se na šoli v juniju 2006 poslovili od nekaterih obetavnih mladih filatelistov, ki so si nabrali že precej znanja in si uredili lepe zbirke. V začetku oktobra 2006 smo v krožek uspeli pritegniti nekaj novih članov, večinoma začetnikov, ki smo jih morali povsem na novo uvajati v področje filatelije. Sestav krožka je tako letos dokaj heterogen, saj vključuje učence od četrtega do devetega razreda, zato zahteva mentorsko delo dokaj fleksibilen pristop do posameznikov, ki izkazujejo različna predznanja in interese. Ker imajo razredi različne urnike pouka in drugih obveznosti in ker je med učenci veliko vozačev, je bilo praktično nemogoče zagotoviti vsem interesentom obiskovanje krožka na isti dan in ob isti uri. Zato smo uvedli dve tedenski srečanja, vsako sredo in petek od 13. do 14. ure, tako da nihče izmed vedoželjnih in nadebudnih naraščajnikov ni prikrajšan.

V času od oktobra 2006 do božično – novoletnih počitnic smo realizirali skupno štirinajst sestankov, ki se jih je udeleževalo od najmanj enajst do največ petnajst mladih filatelistov. Sestanke so zapolnjevale naslednje vsebine in dejavnosti: seznanjanje z gradivi in pripomočki (albumi, pincete, katalogi, listi, itd.), spoznavanje najosnovnejše literature (Bilten, Nova filatelija, letni programi izdaj), postopanje s čistimi in rabljenimi (žigosanimi) znamkami, uvajanje v snovanje različnih zbirk (po državah ali po temah), spoznavanje spremljajočih filatelističnih izdaj (FDC, maximum karte, eseji, žigi, itd.), medsebojna zamenjava znamk, primerjanje zbirk in ugotavljanje izvora znamk (pri manj znanih državah). Kot mentor krožka sem učencem predstavil tudi dolgoletno uspešno delovanje FD Idrija in jim razkazal nekatere naše najlepše izdaje (spominski ovitki, priložnostni žigi, ilustrirane dopisnice, itd.). Posebej sem opozoril na »idrijske znamke«, ki jih je pošta izdala na našo pobudo.

Razumljivo je, da krožkarji vedno znova željno pričakujejo nekaj podarjenih znamk. Doslej sem jim še zmeraj lahko ustregel, saj so mi pri obnavljanju zaloga odvečnih znamk izdatno in razumevajoče pomagali ne le

člani našega društva, temveč tudi nekateri filatelistični prijatelji iz drugih krajev. Nad vse dobrodošla je bila tudi redna pomoč, ki jo krožku vsa leta namenja Pošta Slovenije (mag. Bojan Bračič) iz Maribora. Od oktobra do novega leta smo prejeli dve pošiljki filatelističnih publikacij, delovnih zvezkov in žigosanih znamk.

Krožek si bo prizadeval prikazati rezultate svojega delovanja na zaključni razstavi ob odprtem dnevu šole v maju 2007.

Janez Kavčič

Predstavitve filatelističnega krožka za 3. razred v maju 2007

POLSTOLETNI SPOMIN – šolsko leto 1956/1957

Doživetja mladih let se neizbrisno vtisnejo v srce. Kot dragocena dota nas bogatijo vse življenje. Iz globin duše greje toplina spominov na otroštvo.

Ni mogoče pozabiti. Zbirali smo se ob sobotah po pouku, rešeni šolskih nadlog, v učilnici gori na realki. Pobje, rojeni v medvojnem ali povojnem času, smo komajda spoznali radio, o televiziji in računalnikih se nam ni še niti sanjalo. Morda smo bili prav zato še bolj žejni spoznanj in lepote.

Pa smo čakali in gledali skozi okna navzdol, prijetno vznemirjeni, z nekaj dinarji v žepu. Navdajalo nas je razpoloženje, podobno vzdušju na predvečer Miklavža, ki troši dobroto in nosi darove.

In je prišel, z dostojanstveno točnostjo, gospod Josip Pivk. V malce ponošeni, a še vedno praznji temni obleki. Vsako soboto je prinašal velikanško usnjeno torbo, polno mikavnih zakladov. Z dobrodušnim, za kanček hudomušnim nasmeškom se je usedel in nas kot magnet zbral okrog sebe.

Pred našimi zvedavimi očmi so se vedno znova odpirala presenečenja, pravicata kraljestva znamk. Male zapeljive lepotice z vsega sveta so nas, kot sladke melodije siren, zvaljale v čudežna obzorja. Potovali smo po vseh kontinentih, odkrivali neznane dežele in daljna mesta, spoznavali domovino in njeno dediščino, občudovali dosežke znanstvenikov in umetnikov. Primerjali smo svoje skromne, vendar skrbno hranjene zbirke, jih zavzeto izpopolnjevali, barantali... Predvsem pa smo sleherno soboto kaj dobili, srečneži celo na tom-boli.

Kako prelestno lepe so bile, denimo, neponovljive prve »rožice« ali »živalice« iz sredine petdesetih let, kako neizmerno smo hrepeneli po dražjih izdajah znamk, ki nam niso bile dosegljive! Še danes smo v svoji filatelistični intimi najbolj navezani na vse tisto, kar smo imeli ali smo želeli imeti kot začetniki.

Vsak začetek pa je pomemben, lahko tudi odločilen. Danes se zavedamo, da so bili ustanovitelji in staroste društva odlični mentorji. Srečko Logar, Josip Pivk in vrstniki njune generacije so zorali ledino in obilno sejali.

Hvala vam, učitelji in vzorniki. Resda si sami izbiramo cilje, a nakazali ste nam poti. Ne le do skrivnosti filatelije, tudi do modrosti, kako iskati srečo.

Janez Kavčič

ZAPISANO OSTANE

TRADICIJA DOBRIH ŽELJA IN DOBREGA OKUSA!

Kolektiv pošte 5282 Cerkno se ob novem letu spomni našega društva ne le z lepimi željami, napisanimi na čestitki, temveč tudi z darilom. Če sežejo napisana voščila v naša srca, pa seže darilo naravnost v naše želodce. »Ta priboljšek za želodček«, dolgo domačo salamo, smo dne 7. januarja 2007 kolektivno pospravili v svoje želodce in se hvaležno spominjali dobrotnic.

V LETU 2007 SE JE ŽE ZGODILO

Prva polovica leta že mineva in polovica načrtov za letošnje leto je že uresničenih. Prva naša priložnostna znamka v spomin na svetovno znanega šahovskega vele mojstra, idrijskega rojaka Vasjo Pirca je izšla 24. januarja, svečano pa smo jo skupaj s Šahovskim klubom Idrija promovirali 26. januarja na gradu Gewerkenegg. Izdali smo maksimum karto in pripravili razstavo. Na ogled je bilo 108 listov filatelističnega gradiva na temo šah. Lastnik zbirke Kristijan Maver je zanj prejel na mednarodnih razstavah več odličij. Silvo Kovač, predsednik Šahovskega kluba, pa je na slovesnosti prikazal del šahovske igre in sicer znamenito Pirčevo obrambo. Predstavil je tudi manjšo zbirko šahovskih rekvizitov, literature in fotografij. Na slovesnosti je bila dana pobuda, da se v Idriji rojaku Vasji Pircu postavi spominsko obeležje.

Dne 23. marca pa je končno zagledala luč sveta priložnostna poštna znamka z motivom aragonitnega ježka iz Ravenske jame pri Cerknem. Iziti bi morala že leta 2005. Vendar jo je prehitela znamka z motivom minerala zoisita. Društvo je pripravilo promocijo v Cerknem ter izdalo maksimum karto. Motive zanj so člani poiskali v Ravenski jami. Ogled je omogočil Jamarski klub Srečko Logar iz Idrije. Avtor uporabljenega posnetka je Vojko Rejc. Slovesnost sta pospremili dve razstavi, filatelistična z motivi mineralov in rudarstva ter razstava mineralov. Oboje sta pripravila Vojko Rejc in Niko Jereb.

Tudi kolesje za obeležitev praznika občine Idrija, ki je hkrati tudi rudarski praznik ter Festivala idrijske čipke, se že vrti. Osnutke za oba priložnostna poštna žiga, ki bosta v uporabi na idrijski pošti dne 22. junija, je izrisala in oblikovala Sanja Rejc. Društvo naj bi za katalog čipkarskega festivala prispevalo bolj podroben opis filatelistične razstave, na primer iz katerih držav bodo znamke, kakšni motivi bodo na znamkah itd. V društvu tega še ni bilo moč doreči, zato bodo v katalogu le splošni podatki.

CAMINO REAL DE MERCURIO

- SKUPNA IZDAJA POŠTNIH ZNAMK

Sprva je kazalo le na sodelovanje Almadena in Idrije, potem pa se je odprla pot, camino real de mercurio. Idrija, Almaden, Huancavelica in San Luis Potosi iz Slovenije, Španije, Peruja in Mehike so kraji na Kraljevi poti živega srebra. Projekt dediščine živega srebra za vpis na UNESCO Seznam kulturne dediščine se intenzivno pripravlja, saj poteče rok za nominacijo že septembra letos. Ta transnacionalni projekt, v katerem sodelujejo štiri raznolike države s treh celin, ponuja sodelovanje tudi na področju izdaje skupne serije poštних vrednotnic. Član našega društva Janko Štampfl je že pred dobrim letom razmišljal o skupni seriji znamk Slovenije in Španije na temo živosrebrovih rudnikov v Almadenu in Idriji. Kot rečeno, v razširjenem projektu nominacije sodelujejo štiri države in ideja o poštних znamkah na skupno temo je dobila drugačen in bolj utemeljen argument – vpis na UNESCO Seznam. Na promociji poštne znamke »mineral aragonit«, ki jo je predstavil Vinko Filipič, direktor Sektorja za trženje pri Pošti Slovenije in hkrati predsedni Komisije za izdajanje znamk, je bil tudi minister za okolje Janez Podobnik. Imenovani je tudi zelo prizadeven pri uresničevanju zamisli o ustanovitvi informacijskega in znanstveno raziskovalnega središča za živo srebro s sedežem v Idriji. Prisotnost obeh je predsednik FD Idrija Niko Jereb ocenil kot ugodno priliko in javno predlagal, da bi Španija, Mehika, Peru in Slovenija obeležile to dediščino s skupno (joint) izdajo poštних znamk. Predlog je bil z odobravanjem vzet na znanje.

DOLGA SELITEV

Društvo se je vedno srečevalo s problemi prostora. Selili smo se vsakih nekaj let. Temu primerno se hrani tudi arhivski material. Zato je član društva Miran Jurjavčič ponudil svoj prostor v Kosovelovi ulici 8. Tu naj bi bil bodoči uradni sedež društva in shranjen bogat društveni arhiv. Dne 29. januarja 2006 smo se že resno pogovarjali o tem, da bo potrebno v statutu spremeniti naslov sedeža društva in se domenili, da bomo arhivski material v omenjen prostor preselili v prvi polovici junija 2006. O tem smo se še večkrat pogovarjali in postavljali datume selitve. Sedaj smo že v mesecu juniju 2007, pa se še vedno selimo.

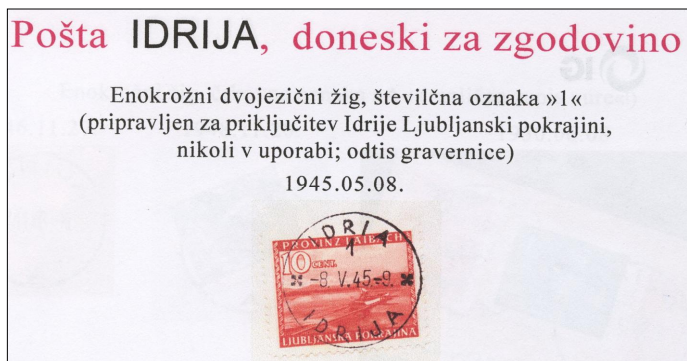
NOV IN ŽE SPREJET PREDLOG

Leta 2008 bo minilo 500 let, kar je bilo na dan 22. junija 1508 na kraju, kjer je današnji trg svetega Ahacija, v globini 42 m odkrito obsežno nahajališče izjemno bogate živosrebrove rude. Pošti Slovenija je bilo že v začetku leta 2007 predlagano, da bi ta visoki jubilej obeležili z ilustrirano poštno dopisnico. Pošta Slovenije je predlog sprejela. Dopisnica bo izšla drugo leto v času

praznovanja dogodka. Kustos Mestnega muzeja Idrija Anton Zelenec, Niko Jereb in oblikovalec Matjaž Učakar, so že pripravili osnutek motiva na dopisnici in osnutek priložnostnega poštnega žiga.

ZAPUŠČINA SLOVENSКИH POŠT

Ideja Zapuščina slovenskih pošt se je porodila Janku Štampflu pred leti. Kot sam pravi, že petintrideset let posveča svoje filatelistično zanimanje predvsem zgodovini žigov slovenskih pošt. Gradivo, ki ga je zbral, je zadoščalo, da je pripravil osnovno bazo projekta. Avtor ideje Janko Štampfl si ga je zamislil kot vseslovenski projekt zbiranja in evidentiranja zapuščine pošt na širšem slovenskem ozemlju.

Janko Štampfl je kot član našega društva že zasnoval zgodovinski pregled idrijskih poštnih žigov z delovnim naslovom Pošta Idrija, doneski za zgodovino. Zbrane materiale je na srečanju 6. maja

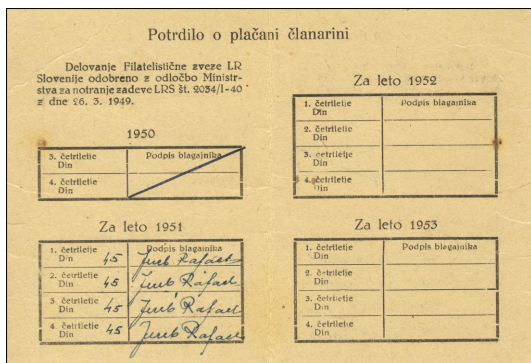
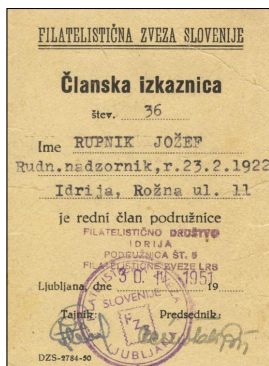
letos v društvu tudi predstavil. Projekt je iz filatelističnega in zgodovinskega vidika širše zanimiv. Društvo ga podpira. Ne more pa ga vključiti v program in mu dati prednost. Ta v celoti pripada pripravi Zbornika filatelističnega društva Idrija., ki bo, upamo, izšel vsaj ob 60-letnici društva. Kako težko je dobiti sodelavce in finančna sredstva za take obsežne projekte, kažejo prav izkušnje z Zbornikom!

Epoštevati je treba tudi dejstvo, da člane društva filatelija z vsemi svojimi specialnostmi različno zanima. Zato si tudi vsak različno odmerja prosti čas za ta konjiček. Nekaterim je to dejavnost, ki se ji v celoti posvečajo, spet drugim pa le občasen umik v sprostitev. Ob tem mojem razmišljanju skoraj že slišim očitek »ali je to sploh še filatelija?« Nimam namena o tem razglabljati. Pač pa vabim vse člane društva, da pomagajo zbirati odtise žigov idrijske pošte iz vseh obdobjih delovanja, oziroma, da svoje primerke posodijo za skeniranje.

Niko Jereb

ČLANSKA IZKAZNICA FD IDRİJA

Filatelistična zveza Slovenije je kmalu po ustanovitvi izdala članske izkaznice in jih dala društvom v uporabo. Ni pa nam točno znano, do kdaj so bile v uporabi. Po informacijah naših še živečih najstarejših članov društva ocenjujemo, da od približno šestdesetih let do leta 2007 društvo ni uporabljalo svojih članskih izkaznic.

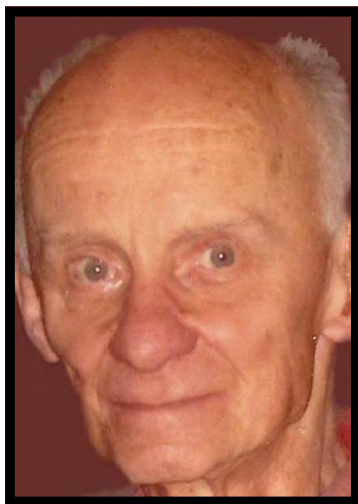
Letos smo za oblikovanje in izdelavo nove izkaznice zaprosili **Sanjo Rejc**, hčerko gospodarja Vojkota Rejca, ki je izkaznico takole opisala:

Pri oblikovanju nove izkaznice sem se osredotočila na dve stvari oz. dejstvi: filatelijo in Idrijo. Želela sem vključiti elemente, ki bodo že ob prvem pogledu razkrili, da gre za filatelistično društvo in da je to društvo idrijsko. Zato sem barve povzela po idrijski zastavi: rdeča (cinober), rumena (zlata) in svetlo siva (srebrna). Vključila sem tudi podobo Merkurja, logotip društva, ki ga je že pred leti oblikoval Rudi Skočir. Prav takšen Merkur je tudi v žigu s katerim se bo potjevalo vsakoletno obnovo članstva v društvu. Iz bogate zakladnice filatelističnih simbolov sem vzela dva. Verjetno najbolj značilen in prepoznaven je nazobčan rob znamke. Le-ta ločuje polje izkaznice na dva dela. Drugi element pa je krožna oblika poštnega žiga, ki na izkaznici obdaja člansko številko.

Ljubo Ukmar

V spomin

AVGUST BEDENK (3. IX.1928 – 10. I. 2007)

Po težki in neozdravljivi bolezni se je le nekaj dni po novoletnih praznikih za vedno poslovil zaslužni član našega društva Avgust Bedenk, ki smo ga znanci in sodelavci spoštljivo ogovarjali s prijateljskim vzdevkom Gusti. V doživljanje vsakega poslednjega slovesa se vselej zareže trpka bolečina ob tesnobnem spoznanju, da je ločitev nepreklicna in dokončna. Naš Gusti je zvesto in zavzeto spremljal in soustvarjal življenjski utrip idrijske filatelije vse od leta 1949, se pravi od rojstnega leta FD Idrija. Naj se mu v znak hvaležnosti oddolžimo s skromnim spominskim zapisom.

Avgust Bedenk (Lapajnetova št. 23) se je rodil v Idriji 3. septembra leta 1928 kot drugi sin očeta Avgusta Bedenka in matere Julije (roj. Kogej). Dobra tri leta pred njim (23.I.1925) je bil rojen brat Marijan, svoj čas tudi član našega društva in razgledan filatelist. Bedenkovi so bili v težkih predvojnih in medvojnih razmerah poznani kot napredna in narodno zavedna rudarska družina. Avgust je kot otrok in mladostnik doživljal čase najhujšega fašističnega pritiska in poitalijančevanja ter se zavestno opredelil za svobodoljubno miselnost. Skupaj z družino je med vojno sodeloval v narodnoosvobodilnem gibanju.

Sedemnajstletni Avgust (po domače Gusti) se je takoj po vojni prostovoljno vključil v delovne akcije, ki so bile v dobi obnove nujno potrebne. Že leta 1945 je bil vpoklican v četo slovenske vojske, ki je bila dva meseca nastanjena v Črnem Vrhu nad Idrijo. Rad se je spominjal, kako prizadevno so mladi vojaki poleti pomagali domačinom pri spravilu sena. Kot zgledega mladince so Gustija leta 1946 sprejeli v organizacijo SKOJ.

Povojno obdobje je bilo ustvarjalno zaznamovano z delom kot vrednoto, ki je vplivala vero v lepšo prihodnost. Tako je tudi Gustijev oče Avgust solidarno pomagal pri obnovi Vojskega. Mladi Gusti se je leta 1947 pridružil tako imenovani Idrijski četi, ki so jo v Postojni vključili v delovno brigado Janka Premrla – Vojka in zatem poslali na izgradnjo proge Šamac – Sarajevo. Po brigadirski izkušnji je sledilo še obvezno služenje jugoslovanske vojaščine, potem pa se je leta 1950 dvaindvajsetletni Avgust Bedenk ml. ustalil v domači Idriji ter se vestno posvetil poklicnemu in javnemu udejstvovanju.

Prvo službeno mesto ga je čakalo pri takratni Obnovitveni zadrugi in pri Zidgradu. Kmalu so ga pritegnili tudi v vodstvo tedanje mladinske organizacije. Nekdanji mladinski aktivist, politični funkcionar in znan idrijski javni delavec Marijan Beričič se takole spominja: »V petdesetih letih je Avgust Bedenk postal član občinskega komiteja mladine in od takrat naprej so se naše poti prepletale in križale. Spominjam se ga kot poštenega, umirjenega in odličnega tovariša, ki je znal našo zaletavost usmeriti v učinkovito delo. Bil je naš mentor in pravi tovariš hkrati. Vse njegovo in naše delovanje v mladinski organizaciji je bilo prostovoljno. Organizirali smo seminarje, udarniške akcije, športna tekmovanja in kulturne prireditve. Kot vrhunec mladinske dejavnosti pa smo med prvimi pripravljali odmevno letno prireditev Mladinski dan, ki je nato sčasoma prerasel v Dan mladosti.«

Gospod (pred pol stoletja seveda »tovariš«) Avgust Bedenk je delal kot prodajalec goriva na črpalki pri mostu skupaj s Silvijem Čarjem. Kasneje se je zaposlil v trgovini pri Kurivu, kjer je ostal v delovnem razmerju vse do svoje upokojitve kot vodja. Pri poklicnem delu je spoznal svojo bodočo ženo Karolino Štravs iz Črnega Vrha, s katero sta se 31. decembra 1960 poročila. Bila sta in ostala vseskozi navezana drug na drugega, čeprav nista imela otrok. Gustijeva »Karlince« je kot pravcata »knapovka« opravljala v rudniški topilnici vsa umazana in težaška fizična dela. Zaslužena upokojenska leta sta zakonca Bedenk preživljala v miru in medsebojni pomoči. Ko je leta 2001 Karolina umrla, je Gustija zelo prizadela osamljenost ...

Zadnjih pet let so gospodu Bedenku lepšali trenutke stiki in pomenki s starimi znanci in filatelističnimi družabniki. Prej omenjeni Beričič je ob zadnjem slovesu od gospoda Bedenka povedal: »Ob raznih srečanjih smo obujali spomine na našo mladost in na mladostno zagnanost za delo. Tudi njega je zbolelo, če se je po osamosvojitvi včasih skušalo izničiti povojno ustvarjalnost in takratne pridobitve. Avgust je ostal v naših srcih kot skromen, požrtvovalen sodelavec, prijatelj in pravi Tovariš z veliko začetnico.«

In zdaj se spomnimo gospoda Bedenka kot filatelista. Znano je, da se je ustanovni občni zbor našega društva dogajal 9. avgusta 1949 v poslopju nekdanje realke. Ob ustanovitvi se je društvo uradno imenovalo Filatelistični klub Idrija ter je štelo 15 članov in 5 mladincev. Novo nastali Filatelistični klub Idrija je že 17. avgusta 1949 poslal Filatelistični zvezi Slovenije prvi poimenški seznam svojega članstva. Na omenjenem seznamu je bil na vidnem mestu, pod številko 7, kot eden izmed ustanovnih članov »kluba« zapisan Avgust Bedenk – skladiščnik. Leta 1950 je nato v društvo vstopil tudi Gustijev brat Marijan Bedenk.

V petdesetih letih prejšnjega stoletja, ki bi jih lahko označili kot »zlato desetletje« idrijske filatelije, je naše društvo leto za letom osvajalo (po kriterijih FZ Slovenije) najvišja mesta v republiki. Dejavnost je bila bogata in razgi-

bana, vrstile so se uspele in odmevne razstave. V tistih časih se je Avgust Bedenk udejeval kot eden vodilnih društvenih članov. **Tako je bil na drugem letnem občnem zboru 7. januarja 1951 izvoljen celo za predsednika društva.** Ko je FD Idrija 27. aprila 1951 v gimnazijskem poslopiju priredilo zglede letno društveno razstavo, pa je Avgust Bedenk predstavil skrbno urejeno zbirko Slovensko Primorje 1945 – 1947. Tri leta pozneje (1954) je prevzel funkcijo društvenega gospodarja. Po letu 1969 je dolžnosti gospodarja opravljal Gustijev brat Marijan.

Ime Avgusta Bedenka se skozi pol stoletja redno pojavlja v naši arhivski dokumentaciji. Naj navedemo le nekaj primerov. Od leta 1965 je bil med prvimi desetimi stalnimi odjemalci znamk OZN. Po letu 1977 se je vztrajno posvečal društvu kot dolgoletni blagajnik. Na društveni razstavi, posvečeni 40 – letnemu društvenemu jubileju in idrijski 500 – letnici, ki je bila na ogled v Galeriji Idrija od 7. do 10. decembra 1989, je gospod Bedenk nastopal z zbirko Lik Tita na znamkah. Dva tedna pozneje (24. XII. 1989) je bil na slavnostni seji ob 40 – letnici društva v Hotelu Ydria med prejemniki priznanj, ki so bila podeljena zaslužnim članom. Prav tako je dobil priznanje in umetniški grafični list na slovesnosti v čast 55 – letnici delovanja FD Idrija, ki smo jo pripravili 18. marca 2005 v znani idrijski gostilni Kos. Končno velja poudariti, da je bil naš gospod Gusti od leta 1998 pa vse do konca član društvenega nadzornega odbora.

Neomajno pripadnost društvu je Avgust Bedenk izkazoval z redno udeležbo na naših nedeljskih srečanjih. Izostal ni skorajda nikoli. Bil je prijeten sogovornik, po značaju umirjen in dobrodušen. Na filatelijo je bil navezan z dušom in srcem. Predno je za zmeraj zapustil naše vrste, je poskrbel, da je njegova zbirka prišla v dobre roke. Pri tem je izrecno naročil, da se mora zbirko dopolnjevati z novimi izdajami, kot bi jih prejemal, če bi še lahko vse nedelje okrog 9. ure prihajal čez Mestni trg ...

Filatelistična zbirka Avgusta Bedenka »živi« naprej, predvsem pa živi njegov lik v našem hvaležnem spominu.

Janez Kavčič

V spomin

IVANA HLADNIK (1934-2006)

Zbiranje poštних znamk ponuja veliko veselja in premosti vse svetovne razdalje. Znamke nam pripovedujejo o daljnih deželah in njihovih lepotah. Čas prebit z znamkami, je čas za dušo, čas za razvedrilo. Ivani Hladnik so bile znamke že dogo časa prijateljice. Sedaj se je poslovila tudi od njih. Za vedno. Umrla je 1. marca 2006.

Ivana Hladnik je bila rojena 15. maja 1934 v Spodnji Idriji Po očetu Ivanu rodbina izvira iz Spodnje Idrije, mati Antonija Strgulc pa je prišla iz Žirov. Ivana je osnovno šolo obiskovala v Spodnji Idriji, tedanjo nižjo gimnazijo pa v Idriji. Izobraževanje je nadaljevala v Ljubljani, kjer se je izšolala za kemijskega tehnika. Po študiju se je zaposlila pri Rudniku živega srebra v Idriji. Delala je vseskozi v kemijskem laboratoriju do upokojitve. Rudarska tradicija ji je veliko pomenila, saj je izvirala iz knapovske družine. Njen oče je bil rudar, prav tako mož Drago. Imela sta hčerko Carmen, ki sedaj živi v Trbovljah. Leta 1962 se je Ivana z družino preselila v Idrijo, kjer sta z možem zgradila hišo v prijazni soseski »za Vilo«.

Poleg filatelije jo je veselila hortikultura, zanimala so jo posebnosti in zgodovina rojstnega kraja ter Idrije. Bila je aktivna članica Hortikulturnega društva, Muzejskega društva Idrija in idrijskega upokojskega društva. Rada je zahajala v naravo, planinarila in se udeleževala društvenih izletov.

Ivana Hladnik je bila članica Filatelističnega društva Idrija že od leta 1970. Izkazovala je pripadnost društvu, saj se je pogosto udeleževala predstavitev slovesnosti ob filatelističnih obeležjih aktualnih dogodkov. Svoje članske obveznosti je vedno odgovorno izpolnjevala. Njeni redni obiski v društvu ob izidu novih znamk pa so naenkrat izostali. Zvedeli smo, da je zbolela. Tudi sama nam je to zaupala. Kmalu za tem je odšla. V spominu nam bo ostala kot dolgoletna in vestna članica.

Niko Jereb

V spomin

MILAN GOVEKAR (1937-2006)

V našem glasilu Filatelist št. 19, ki je izšel februarja 2006, je naš član Milan Govekar poročal o prvem srečanju Govekarjev, ki je bilo 23. julija 2005 na Brdih blizu Godoviča. Bil je pobudnik in organizator srečanja. Kot filatelist je za ta dogodek pripravil priložnostni ovitek ter priložnostni poštni žig, ki je bil v uporabi na pošti 5275 Godovič. Glede na njegove bogate izkušnje v novinarstvu in filateliji smo pričakovali, da bo za naslednjo, torej dvajseto številko Filatelista znova prispeval članek.

Žal moramo o Milanu poročati sami. Umrli je 29. novembra 2006.

Milan Govekar se je rodil 6. maja 1937 v Ljubljani. Že kot dijak se je zapisal časnkarstvu in mu ostal zvest do upokojitve 1997. Bil je časnikar z dušo in telesom. Pisanje ga je tako potegnilo, da je zaradi njega študij prava obesil na klin, a sam zase se je temeljito izobraževal v najrazličnejših področjih in tako sam zase končal najmanj eno fakulteto. To bogato znanje se je zrcalilo v vseh njegovih člankih. Bil je univerzalen časnikar. Njegova gimnazijska sošolka in stanovska kolegica Nada Podlogar je zapisala: »Milan je bil kritičen novinar, ki si je bil vselej na jasnem, o čem piše in zakaj.«

Znamke je zbiral že v mladosti. Veselje do tega hobija ga je usmerilo v študijsko in raziskovalno delo predvsem poštne zgodovine in v zbiranje odtisov poštnih žigov. Pisal je tudi strokovne članke s tega področja. Največ jih je objavil med letoma 1970 in 1978, ko je imel rubrike v TT, Kurirčku in Gimnastiki. Najpomembnejše pa so študije o žigih Ljubljanske pokrajine in žigih prve in druge zasedbe Koroške, kar je objavljeno v hrvaški Filateliji, Zborniku II/1985 in monografiji Koroška 1918-20, izšli leta 2003. S temi deli se je zapisal v slovensko poštno zgodovino kot pomemben raziskovalec.

S svojimi razstavnimi eksponati je sodeloval na mnogih filatelističnih razstavah doma in po svetu. Med drugim leta 1969 na Ljubljana-philu, leta 1970 v Szombatelyju, pa na Balkanfilu leta 1973 v Izmirju v Turčiji, kjer je bil tudi jugoslovanski komisar. Bil je soustanovitelj Slovenske filatelistične akademije. Za svoje strokovno in publicistično delo ter delo v Filatelistični zvezi Slovenije in FKL mu je bilo leta 1977 kot prvemu podeljeno zlato odličje Lovrenc Košir!

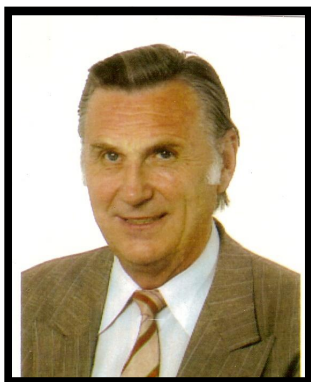
V naše društvo je vstopil leta 2004. Kot član društva in član SFA je sodeloval pri izdaji priložnostnega ovitka v spomin na 200-letnico rojstva Lovrenca Koširja in organizatorja slovenskih filatelystov Ferda Kobala ter na strokovnem srečanju, ki je bilo v Idriji leta 2004.

Kljub temu, da je stanoval v Ljubljani, je v naše društvo zelo rad prihajal. Čeprav je bil kratek čas med nami, se bomo Milana Govekarja spominjali kot prijaznega človeka in filatelističnega strokovnjaka.

Niko Jereb

V spomin

VALTER RATNER (1932–2007)

V začetku aprila letos je umrl dolgoletni predsednik Filatelistične zveze Slovenije Valter Ratner. Z zbiranjem poštних znamk se je ukvarjal že kot srednješolec. Po končanih študijah prava se je vrnil v Maribor in se aktivno vključil v filatelijo. Kot član FD Maribor je opravljal funkcijo tajnika in bil kar 16 let predsednik društva. Opravljal je tudi več funkcij v Filatelistični zvezi Slovenije in bil 10 let njen predsednik. Valter Ratner je zelo zaslužen na področju organizirane filatelije, posebno za ustanovitev združenja Filatelistič-

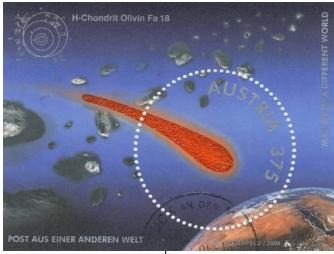
nih zvez bivše Jugoslavije. Od leta 1998 je aktivno sodeloval kot predstavnik FZS v Delovni skupnosti Alpe Jadran filatelija. Nazadnje je opravljal funkcijo člana častnega razsodišča Zveze.

Valter Ratner je za svoje delo na področju filatelije prejel poleg društvenega priznanja in priznanja častnega člana tudi bronasto odličje L. Koširja ter srebrno in zlato odličje Verigar.

Niko Jereb

FILATELISTIČNA KARIKATURA

V LETU 2006 SO NAM POMAGALI

(po abecednem redu)

**ICRA -TURIZEM IDRİJA
KRAJEVNA SKUPNOST IDRİJA
MESTNI MUZEJ IDRİJA
OBČINA IDRİJA
PEKARNA JESENKO, JELIČNI VRH
SKEI, OBMOČNI ODBOR IDRİJA – CERKNO
TURISTIČNO DRUŠTVO FARA, SPODNJA IDRİJA**

MESTNI MUZEJ IDRİJA
MUZEJ ZA IDRİJSKO IN CERKLJANSKO

*Sindikat kovinske in
elektro industrije Slovenije*

Območni odbor Idrija - Cerkno
Študentovska ulica 1, 5280 Idrija

Obvezno pošiljanje publikacij

Dne 19.10.2006 je začel veljati Zakon o obveznem izvodu publikacij (Ur. list RS, št. 69/06), ki po novem zavezuje izdajatelje, založnike in distributerje za pošiljanje obveznih izvodov Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Naše glasilo Filatelist šteje za serijsko publikacijo. Društvo je zavezano, da ob vsaki izdaji redno pošilja štiri izvode glasila na naslov NUK ekspedit, Leskoškova 12, 1000 Ljubljana.